

SIYOSIY YETAKCHILIK VA UNING MOHIYATI

*Saminov Shohjahon Sharifjon o'g'li**Toshkent davlat transport universiteti**“Siyosatshunoslik” yo‘nalishi 2-bosqich talabasi***Rezyume**

Annotatsiya: Siyosiy yetakchilik jamiyatni boshqarish, ijtimoiy barqarorlikni ta'minlash va davlat siyosatini shakllantirishda muhim rol o'ynaydi. Ushbu maqolada siyosiy yetakchining shaxsiy fazilatlarini, yetakchilik uslublari va ularning davlat boshqaruvidagi ahamiyati tahlil qilinadi. Siyosiy yetakchilik nazariyalari, xususan, xarizmatik, transformatsion va an'anaviy yetakchilik yondashuvlari ko'rib chiqiladi. Bunda siyosiy yetakchilikning samarasini oshirishda ahamiyatli omillar, masalan, kommunikatsiya qobiliyati, strategik fikrlash va ijtimoiy ta'sir o'tkazish salohiyati tahlil qilinadi. Siyosiy yetakchining roli va funksiyalari tahlil qilinarkan, ularning jamiyatdagi o'zgarishlarga va siyosiy tizimning rivojlanishiga ta'siri ham o'rganiladi. Shu tariqa, siyosiy yetakchilikning mohiyati jamiyatning barqaror rivojlanishiga qo'shgan hissasi orqali yoritiladi.

Kalit so'zlar: Siyosiy yetakchilik, Xarizmatik yetakchilik, Transformatsion yetakchilik, An'anaviy yetakchilik, Siyosiy nazariya, Davlat boshqaruvi, Ijtimoiy barqarorlik, Kommunikatsiya qobiliyati, Siyosiy jarayon, Siyosiy ta'sir, Fuqarolar ishonchi, Jamiyat rivojlanishi, Innovatsiyalar, Ijtimoiy muammolar, Siyosiy tizim.

ПОЛИТИЧЕСКОЕ ЛИДЕРСТВО И ЕГО СУЩНОСТЬ**Резюме**

Аннотация: Политическое лидерство играет важную роль в управлении обществом, обеспечении социальной стабильности и формировании государственной политики. В данной теме анализируются личные качества политического лидера, стили руководства и их значение в государственном управлении. Рассматриваются теории политического лидерства, в частности харизматический, трансформационный и традиционный подходы к лидерству. Анализируются важные факторы повышения эффективности политического лидерства, такие как коммуникативные навыки, стратегическое мышление и потенциал социального влияния. Также изучается роль и функции политического лидера, их влияние на изменения в обществе и развитие политической системы. Таким образом, сущность политического лидерства освещается через его вклад в устойчивое развитие общества.

Ключевые слова: Политическое лидерство, Харизматическое лидерство, Трансформационное лидерство, Традиционное лидерство, Политическая теория, Государственное управление, Социальная стабильность, Коммуникационные

навыки, Политический процесс, Политическое влияние, Доверие граждан, Развитие сообщества, Инновации, Социальные проблемы, Политическая система.

POLITICAL LEADERSHIP AND ITS ESSENCE

Resume

Abstract: Political leadership plays an important role in managing society, ensuring social stability and forming state policy. This topic analyzes the political leader's personal qualities, leadership styles and their importance in state management. Political leadership theories are examined, particularly charismatic, transformational, and traditional leadership approaches. Important factors in increasing the effectiveness of political leadership, such as communication skills, strategic thinking, and the potential for social influence, are analyzed. Analyzing the role and functions of the political leader, their impact on changes in society and the development of the political system is also studied. In this way, the essence of political leadership is illuminated through its contribution to the sustainable development of society.

Key words: Political leadership, Charismatic leadership, Transformational leadership, Traditional leadership, Political theory, Public administration, Social stability, Communication skills, Political process, Political influence, Citizen trust, Community development, Innovations, Social problems, Political system.

Kirish. Siyosiy yetakchilik zamonaviy davlat va jamiyat boshqaruvining eng muhim jihatlaridan biridir. Bu yetakchilikning o'ziga xos xususiyatlari, uslublari va ta'sir mexanizmlari jamiyatdagi siyosiy, iqtisodiy va ijtimoiy jarayonlarga chuqur ta'sir ko'rsatadi. Siyosiy yetakchilar nafaqat davlat siyosatini belgilash va amalga oshirishda, balki xalqni birlashtirish, ijtimoiy muammolarni hal qilish va jamiyatni rivojlantirishda ham markaziy rol o'ynaydi. Ushbu maqola siyosiy yetakchilikning mohiyatini, uning asosiy nazariyalarini va jamiyatda o'ynaydigan rolini keng tahlil qiladi.

Siyosiy yetakchilikning mohiyati. Siyosiy yetakchilik davlat va jamiyat boshqaruvida faol ishtirok etadigan shaxslarning ijtimoiy-siyosiy harakatlar va qaror qabul qilish jarayonlarini boshqarish qobiliyatini anglatadi. Yetakchilar o'zining shaxsiy xususiyatlari, mahorati va strategik qarorlari orqali jamoatchilikni muayyan maqsad va g'oyalarga yo'naltira oladi.

Ular odatda quyidagi funksiyalarni bajaradi:

- Yo'nalish berish: Siyosiy yetakchilar davlatning umumiy yo'nalishini belgilash, strategik maqsadlar va vazifalarni aniqlashda muhim rol o'ynaydi.
- Qaror qabul qilish: Siyosiy yetakchilar muhim siyosiy qarorlar qabul qiladi, qonunlar va siyosatlarni ishlab chiqadi, ularning ijrosini ta'minlaydi.
- Odamlarni ilhomlantirish: Yetakchilar o'z maqsadlariga erishishda jamiyatni ilhomlantiradi va ularni ortidan ergashtira oladi.

- Resurslarni boshqarish: Davlat va jamoatchilik resurslarini samarali boshqarish, taqsimlash va ulardan unumli foydalanishda rol o'ynaydi.

Siyosiy yetakchilikning nazariyalari

Xarizmatik yetakchilik: Xarizmatik yetakchilar o'zining kuchli shaxsiy fazilatlari va maftunkorligi bilan ajralib turadi. Ular o'zlarining maqsad va g'oyalari orqali jamoatchilikni ilhomlantirib, ularni ortidan ergashtira oladi. Xarizmatik yetakchilik ko'pincha siyosiy inqiroz yoki o'zgarish talab etilayotgan davrlarda paydo bo'ladi. Misol sifatida, mahalliy va xalqaro sahnadagi tarixiy shaxslar, masalan, Martin Lyuter King yoki Mahatma Gandi keltirilishi mumkin. Ular o'zlarining g'oyalari va maqsadlari bilan millionlab odamlarni harakatga keltira oldilar[1].

Transformatsion yetakchilik: Transformatsion yetakchilar tashkilot va jamiyatni o'zgartiruvchi strategiyalarni ishlab chiqadi va amalga oshiradi. Ular odatda, uzoq muddatli maqsadlarni ko'zlab, innovatsion fikrlash va o'zgarishlarni boshqarish qobiliyatiga ega bo'ladi[2]. Transformatsion yetakchilikning asosiy komponentlari quyidagilar:

- Ilhomlantiruvchi motivatsiya: Yetakchilar o'zlarining maqsadlarini amalga oshirish uchun jamoani motivatsiyalaydi.

- Individual ko'mak: Ular har bir a'zoni qo'llab-quvvatlash va o'stirish orqali ularning salohiyatini oshiradi.

- Intellektual rag'batlantirish: Yetakchilar jamoadagi ijodiy va innovatsion yondashuvlarni rag'batlantiradi.

An'anaviy yetakchilik: An'anaviy yetakchilar mavjud tuzilmalar va qoidalarga rioya qiladi. Ular ko'pincha barqarorlikni ta'minlash, mavjud tizimlarni rivojlantirish va boshqaruvni amalga oshirishda muvaffaqiyatga erishadi. Bu yetakchilik uslubi barqaror boshqaruv va siyosiy tizimning uzluksizligini ta'minlashda muhimdir. Misol sifatida, tarixiy davlat boshliqlari yoki hukumat rahbarlari keltirilishi mumkin, ular davlat barqarorligini saqlash va tizimli rivojlanishni ta'minlashda katta rol o'ynagan[3].

Siyosiy yetakchilikning ahamiyati: Siyosiy yetakchilik davlat va jamiyatni samarali boshqarish uchun muhimdir. Ular quyidagi sohalarda hal qiluvchi rol o'ynaydi:

- Siyosiy tizim barqarorligi: Siyosiy yetakchilar jamiyatda siyosiy barqarorlikni saqlash va siyosiy tizimning uzluksizligini ta'minlashga ko'mak beradi.

- Ijtimoiy tartib: Yetakchilar ijtimoiy tartibni saqlash, jinoyatchilikni kamaytirish va ijtimoiy adolatni ta'minlashga hissa qo'shadi.

- Siyosiy kompyutatsiya: Yetakchilar kommunikatsiya qobiliyatlari orqali jamoatchilik bilan samarali muloqot o'rnatadi, muammolarni aniqlaydi va ularni hal qilish yo'llarini topadi.

- Innovatsiyalar va rivojlanish: Transformatsion yetakchilar yangi g'oya va innovatsiyalarni joriy etib, jamiyatni rivojlantiradi va yangilanishlarni amalga oshiradi.

- Xalqaro munosabatlar: Yetakchilar davlatlararo munosabatlarni mustahkamlash, xalqaro hamkorlikni rivojlantirish va dunyo siyosatida faol ishtirok etadi[4].

Xulosa va takliflar: Siyosiy yetakchilik davlat va jamiyatning barqaror rivojlanishi uchun zarur bo'lgan muhim vosita hisoblanadi. Xarizmatik, transformatsion va an'anaviy yetakchilik yondashuvlari turli vaziyatlarda samarali strategiyalarni amalga oshirish imkonini beradi. Siyosiy yetakchilar o'zlarining qaror qabul qilish qobiliyatlari, ta'sir doirasi va kommunikativ mahoratlari bilan siyosiy tizimning barqarorligi, ijtimoiy tartib va iqtisodiy rivojlanishga katta ta'sir ko'rsatadi. Shu sababli, siyosiy yetakchilik davlat boshqaruvidagi muvaffaqiyat va jamiyatdagi o'zgarishlarni boshqarishning asosiy omili sifatida ahamiyat kasb etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Burns, J. M. (1978). "Leadership". New York: Harper & Row. Mosca, G. (1939). "The Ruling Class". New York: McGraw-Hill.
2. Bass, B. M. (1985). "Leadership and Performance Beyond Expectations". New York: Free Press.
3. Weber, M. (1947). "The Theory of Social and Economic Organization". New York: Oxford University Press.
4. Northouse, P. G. (2018). "Leadership: Theory and Practice". 8th ed. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.